

RECENSION

Ewan McGregor

Originaltitel The Ghost Writer
Svensk Titel The Ghost Writer
Regi Roman Polanski
Producent Roman Polanski, Robert Benmussa, Alain Sarde
Manus Robert Harris, Roman Polanski
Foto Pawel Edelman
Roller Ewan McGregor, Olivia Williams, Jon Bernthal, Kim Catrall, Pierce Brosnan, Tim Preece, James Belushi, Tom Wilkinson, Eli Wallach mfl
Frankrike, Tyskland, Storbritannien 2010
Längd i tid 1 tim 53 min
Censur tillåten från 7 år
Distributör AB Svensk Filmindustri

The Ghost Writer

I Roman Polanskis *The Ghost Writer* får en författare (Ewan McGregor) i uppdrag att redigera en memoarbok av storpolitikern Adam Lang (Pierce Brosnan). Han är en tidigare engelsk premiärminister som ska åtalas vid domstolen i Haag för att ha utlämnat politiska fångar till CIA, varav en senare torterats till döds. .

Rent parentetiskt är det intressant att vi nu för tiden, utan att det väcker någon indignation, tar för givet att CIA ägnar sig åt direkta rättsövergrepp. Frihetsgloran, detta om USA som frihetens och demokratis stamort på jorden har trillat av, och det för länge sen. Världens attityd mot vidrigheter i Guantanamo och annorstädes liknar den man intog mot nazismen på 30-talet; alla visste vad som pågick, alla teg. Allt ursäktas nu med terrorismen, liksom allt på 30-talet ursäktades med kommunistfaran. .

Men tillbaka till filmen. Det föreliggande bokmanuset rör sig om ett stort material, men redaktörsjobbet med komplementsskrivande verkar till att börja med vara en ganska enkel match. "The Ghost" (som aldrig får något namn) intervjuar, hustrun Ruth (Olivia Williams) assisterar med kaffe, och Langs sekreterare Amelia Bly (Kim Catrall) flyter omkring och registrerar allt. Både vi som åskådare och hustrun får en påtaglig känsla av att hon står till tjänst med mer än stenografering.

Men gradvis händer något. En s.k. hotbild smyger sig på och blir alltmer påtaglig ju mer *The Ghost* börja gräva för att försöka täcka in några oklara punkter i Adam Langs historia. I bakgrunden finns en drunkning som verkade vara självmord, men stämmer det? *The Ghost* träffar en mystisk man från Langs tid på universitetet, och hoten tättnar, blir alltmer konkreta och påträngande och *The Ghost* tvingas fly för livet.

Det är alltså high politics, med allt vad det innebär av sanningar som måste döljas och doubletalk, ett getingbo av flytande lojaliteter. De dubbla tungorna med stiff upper lip äro legio, ty de äro många, och inte förrän precis i slutet anas hjärnan bakom alltihop.

The Ghost Writer är en film om de dubbla lojaliteterna som infinner sig när någon ska skriva en storpolitikens memoarer; det som handlar om sanningen contra den sanning som ska förmedlas. Den senare sanningen riskerar att inte bara bli pinsam, den kan bli ett hot mot inte bara den främst inblandade, alltså huvudpersonen,

utan även mot krafter runt omkring som säkerhetstjänsten. Den som håller i yxan när det gäller att utplåna spåren av det förgångna behöver inte vara den man tror.

I grunden handlar det om det politiska rummets fasa, när en yttre hellyllebild kan krackelera, varvid väljarnas dom är skoningslös. Just det som är det paradoxala i politikerrollen: man lever på väljarnas mandat, men mycket av det som förekommer ligger långt bortom det väljarna önskar eller tolererar. Det gäller att mörka, så gott det går.

I *The Ghost Writer* finns inget av Polanskis dragning till det okulta, här rör det sig om den offentliga lögnen, sanningar som måste hållas bortom omvärldens vetskap – men även om en hustru som faktiskt kan få nog.

The Ghost Writer är en mycket kompetent thriller, kanske Polanskis bästa film på länge, och som alltid hos honom väl komponerad, därtill med blinkningar till *Chinatown* och Billy Wilders *Sunset Boulevard*. Det är skumrask och suggestiva bilder och faror som lurar i mörkret när okända hot mobiliserar i lönnodom. I mörkret är inte bara alla kattor grå, det gäller även mördare.

Man kan jämföra med Hitchcocks *Utrikeskorrespondenten* där en helt ovetande amerikan kastas in i ett för honom ovant och obegripligt sammanhang. Skillnaden är att där etableras fienden efter två tredjedelar av filmen, så inte här. Hitchcock är en skräckens pedagog, medan Polanski dröjer i det utsagda och väntar i det längsta innan han slår till med den chockartade upplösningen.

Ewan McGregor gör bra ifrån sig som *The Ghost*, och Pierce Brosnan är betydligt bättre som självmedveten maktmogul än han en gång i världen var som James Bond; en självmedveten, grötmyndig person som för tanken både till Ronald Reagan och Tony Blair. Beröm även till de kvinnliga huvudrollerna Kim Catrall och Olivia Williams. Filmen har en utmärkt personregi rakt igenom ända fram till det blodiga och överraskande slutet.

Gunder Andersson